

Отже, в результаті проведеного дослідження встановлено, що введення митних надбавок і збільшення ставок податків провокує зростання цін та темпу інфляції, суперечить міжнародним домовленостям держави та безперечно викликає соціальну напругу у суспільстві. З метою подолання негативних наслідків світової фінансової кризи (2008-2009 рр.) Україні слід скористатися досвідом зарубіжних країн, які послаблюють фіскальний тиск на свої економіки з метою стимулювання їх розвитку. Виявлено, що для регулювання платіжного балансу держава не обрала ринкові методи, спрямовані на стимулювання експорту за рахунок сприятливих умов для бізнесу. Адміністративний метод у вигляді протекціоністського підвищення імпорتنих мит створює проблеми як для вітчизняних експортерів, так і для міжнародного іміджу України. Крім того, особливе занепокоєння викликає відсутність ефективних публічних консультацій щодо прийняття державних рішень, що впливають на господарську діяльність підприємств, що поглиблює недовіру бізнесу та громадян до влади.

Література:

1. Анісімова О.Ю. Коригування зовнішніх дисбалансів платіжного балансу (на прикладі розвинутих країн): Автореф. Дис. канд. економ. наук: спец. 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини / КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2008. – 21 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник. – 2-ге вид., перероб. й доп. – К.: Знання, КОО, 1999. – 305 с.
3. Єрін Д.Л. Статистичне оцінювання рівноваги платіжного балансу: Автореф. дис... канд. економ. наук: спец. 08.03.01 – статистика / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2005. – 18 с.
4. Закон України про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/73-19>
5. Закон України про внесення змін до Митного кодексу України щодо стабілізації платіжного балансу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74-19>

Володимир Кишкан

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Валігура В.А.

ПОДАТОК НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ЯК ДЖЕРЕЛО НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Ефективне проведення децентралізації влади неможливе без забезпечення органів місцевого самоврядування достатніми фінансовими ресурсами для здійснення покладених на них повноважень. У першу чергу, мова йде про формування адекватних податкових надходжень, серед яких велику увагу приділяють податку на нерухомість.

Актуальність оподаткування нерухомого майна в Україні обумовлена трьома факторами. По-перше, необхідно шукати додаткові фінансові ресурси наповнення місцевих бюджетів. По-друге, податок на нерухомість в Україні до недавнього часу не функціонував. По-третє, небажання населення та бізнесу сплачувати податки за свої квадратні метри.

Тема оподаткування нерухомого майна достатньо широко висвітлена у працях вітчизняних вчених. Значний внесок у дослідження цього питання, зокрема, здійснили Н. М. Вахович, Ю. І. Ганущак, М. І. Карлін, О. П. Кириленко, В. І. Кравченко, А. І. Крисоватий, І. О. Луніна, Н. В. Павліха [1].

Більшість науковців сходяться в тому, що для органів місцевого самоврядування задля успішного соціально-економічного розвитку найважливішим є стабільність доходних джерел, тобто визначеність переліку закріплених доходів і нормативів відрахувань від регулюючих доходів за різними рівнями влади на довгостроковій основі, з метою можливості планування місцевими органами влади своїх видатків на перспективу [2].

У 2016 році податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки отримав нові розміри пільг, ставки та додаткові платежі за цим податком. Зокрема, з 2016 року розмір пільги на яку зменшується площа оподаткування скоротились в два рази, тепер вона становить:

- для квартири/квартир незалежно від їх кількості - 60 кв. метрів;
- для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості - 120 кв. метрів;
- для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток) - 180 кв. метрів. Розмір максимальної ставки, яка є процентним співвідношенням до мінімальної заробітної плати станом на 1 січня звітного року за 1 кв. метр бази оподаткування, зріс на 1%, до 3%. Також власники житлової нерухомості, загальна площа якої перевищує 300 квадратних метрів для квартири та/або 500 квадратних метрів для будинку, платитимуть додатково 25000 гривень на рік за кожен із вказаних об'єктів житлової нерухомості.

Враховуючи зміни які запровадилися, можна прогнозувати, що у 2017 році доходи місцевих бюджетів від податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки значно зростуть.

Протягом січня-листопада 2015 року надходження до місцевих бюджетів склали 89,4 млрд. грн., у тому числі податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 708,8 млн. грн. [3].

Світовий досвід показує, що при використанні правильного підходу, податок на нерухомість може стати однією із вагомих статей доходної частини бюджету. Зокрема Німеччина отримує 1,1% загальних надходжень від зазначеного податку, Швейцарія – 0,46%, бюджету Російської Федерації цей податок приносить 9% від усіх надходжень. Він забезпечує до 95% надходжень до місцевих бюджетів у Нідерландах, 81% – у Канаді, 52% – у Франції, від 10 до 70% – у США. У країнах з економікою, що розвивається, за даними Світового Банку, податок на нерухомість становить 40 – 80% платежів до місцевих бюджетів [4].

Карлін М.І. зазначає що, податок на нерухоме майно є засобом боротьби з приховуванням доходів і ухиленням від сплати інших податків, бо він реально спроможний вивести з «тіні» частину, причому нерідко значну, доходів і у такий спосіб забезпечувати справедливість – багатший має платити більше. Податок на нерухомість дає змогу хоча б частково стягувати податки з незаконних доходів [5].

Що стосується можливості нарахування податку на нерухоме майно залежно від його вартості, необхідно зазначити, що на сьогодні в Україні майже неможливо об'єктивно обрахувати його ставку, оскільки в країні немає єдиного реєстру нерухомості та чітких нормативів, за якими можна оцінювати стан і вартість тієї чи іншої будівлі. Робити ж розрахунки лише за даними бюро технічної інвентаризації нелогічно, оскільки вони є застарілими і не відповідають реальній вартості нерухомості [6].

Можна зазначити, що зарахування податку на нерухоме майно саме на місцевому рівні має економічні та адміністративні переваги. По-перше, це є вагомим джерелом доходної частини місцевих бюджетів, прямим податком. По-друге, об'єкти нерухомого майна простіше оподатковувати саме на місцевому рівні внаслідок складності з їх приховуванням, простіше обраховувати.

Отже, щоб податок на нерухоме майно дійсно став вагомою часткою доходної частини місцевих бюджетів, він повинний стосуватися всіх без винятків будівель: і житлових, і виробничих. Вибірковість в оподаткуванні нерухомості необхідно усунути, бо вона руйнує психологію законослухняного платника податків: чому я маю платити, а мій сусід цього не робить? Важливо, щоб податок нараховувався не на громадянина, а саме на конкретну будівлю. Тоді і власник швидко знайдеться (маються на увазі будівлі, не оформлені у власність у депресивних селах), і уникати оподаткування буде майже неможливо. Найбільш правильно і справедливо було б брати за базу оподаткування вартість нерухомості, але, враховуючи вітчизняні проблеми з оцінкою майна, можна на певний час погодитись із значно простішою формою оподаткування нерухомості: базою може бути площа нерухомого майна. Але при

цьому обов'язково необхідно враховувати місце розташування нерухомості (місто-мільйонер, велике місто, середнє місто, мале місто, селище міського типу, село, депресивне село) і вік нерухомого майна. Для цього можна застосовувати певні коригуючі коефіцієнти. Нехай цей податок буде незначним, навіть 3 – 5 грн. за квадратний метр у рік, але посильний для всіх категорій населення (можлива розстрочка) і головне його все загальність дасть можливість збирати до місцевих бюджетів суми, необхідні для розвитку соціальної інфраструктури (особливо сільській).

Література:

1. Підцерковний Б. В. Податок на нерухомість як джерело формування доходів місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1401/>
2. Нікітіна Я. О. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування / Я. О. Нікітіна // Правова держава – 2012. – № 34. – С. 354 – 361.
3. Прес-служба Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/228995.html>
4. Стіпахно В. І. Зарубіжний досвід стягнення податку на нерухомість / В. І. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 9. – С. 18 – 25.
5. Карлін М. І. Роль податку на нерухомість в соціальній політиці країн з транзитивною економікою / М. Карлін, Н. Бобох // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – №2. – С. 132 – 140.
6. Кучерявенко Н. П. Налоговое право: Учебник. – Консум, 1997. – С. 432.

Антон Клизуб

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Бондаренко Є.П.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ В УКРАЇНІ

На сьогодні питання ефективності застосування адміністративно-правових санкцій як засобу протидії порушенню викликає підвищений інтерес не тільки з боку вчених-теоретиків, а й практиків, які безпосередньо спрямовують свої зусилля на боротьбу з цими негативними проявами. Відповідальність за скоєне порушення – це загально соціологічна категорія, яка виражає свідоме ставлення особи до вимог суспільної необхідності, обов'язків, соціальних завдань, норм і цінностей.

Відповідальність у державній митній справі є наслідком скоєного правопорушення. В даному випадку мова іде про порушення митних правил. Відповідно відповідальність за порушення митних правил виступає обов'язком особи, яка їх порушила, нести негативні наслідки матеріального або особистого характеру, що передбачені нормами Митного кодексу України [1].

Порушення митних правил є різновидом адміністративного правопорушення – винного діяння, дії чи бездіяльності (протиправні дії осіб), що посягає на встановлений порядок перетинання митного кордону України та переміщення через нього товарів, транспортних засобів і предметів, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, стягування мита й інших платежів, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи Митним кодексом чи іншими законами України, і за які цим кодексом передбачена адміністративна відповідальність [2].

Керівники підприємств, організацій та інші посадові особи несуть відповідальність за порушення митних правил, якщо на момент вчинення правопорушення в їх службові обов'язки входила функція забезпечення виконання ними вимог, встановлених чинним законодавством, у тому числі і Митним кодексом та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють митну справу. Варто зазначити, що притягнення до відповідальності за порушення митних правил не звільняє зазначених осіб від обов'язків сплати мита та інших митних платежів [3].